

Focus

Garri Kasparov Euroopan parlamentissa

Entinen shakin maailmanmestari Garri Kasparov pelaa nykyään politiikan raskaassa sarjassa. Yksi Venäjän opposition kuuluvimmista äänitorvista vieraili äskettäin Euroopan parlamentissa puhemies Hans-Gert Pöttering kutsumana. Kutsu oli tuenilmaisu demokratian ja oikeusvaltiokehityksen puolesta kamppaileville sekä Venäjällä että muualla maailmassa. EP otti kantaa EU:n ja Venäjän suhteisiin viimeksi kumppanien toukokuisen Samaran huippukokouksen edellä.

Venäläinen shakkimestari, oppositiojohtajaksi ja Kremlin kriitikoksi kääntynyt Garri Kasparov vieraili Euroopan parlamentissa Strasbourgissa 23.–24. toukokuuta. Kasparov ei säästellyt sanojaan esitellessään näkemyksiään Venäjän tilasta puhemies Pötteringille, poliittisten ryhmien johtajille sekä ulkoasiainvaliokunnan ja parlamentin Venäjä-valtuuskunnan jäsenille. "Venäjä ansaitsee tulla osaksi vapaata maailmaa", Kasparov painotti 23.5. lehdistötilaisuudessaan

Lue teema-artikkelistamme lisää Kasparovin näkemyksiä nyky-Venäjän tilasta sekä EP:n ulkoasiainvaliokunnan jäsenten reaktioita vierailuun.

Hans-Gert Pöttering tapasi Garri Kasparovin

Venäläinen shakkimestari, oppositiojohtajaksi ja Kremlin kriitikoksi kääntynyt Garri Kasparov vieraili Euroopan parlamentissa Strasbourgissa 23.–24. toukokuuta puhemies Pötteringin kutsusta. Kasparov ei säästellyt sanojaan esitellessään näkemyksiään Venäjän tilasta Pötteringille, poliittisten ryhmien johtajille sekä ulkoasiainvaliokunnan ja parlamentin Venäjä-valtuuskunnan jäsenille. "Venäjä ansaitsee tulla osaksi vapaata maailmaa", Kasparov painotti 23.5. lehdistötilaisuudessaan.

Garri Kasparov syntyi Bakussa armenialais-juutalaiseen perheeseen. Hän ajautui politiikan maailmaan jo shakkiaikoinaan, jolloin ottelut Kremlin suosikki Karpovia vastaan eivät olleet vain peliä. Kasparov jätti aktiiviuransa shakin parissa 2005 ja siirtyi politiikkaan. Hän perusti Yhtenäinen kansallisrintama -liikkeen, jonka päätavoitteena on säilyttää vaaleihin perustuva demokratia Venäjällä. Kasparov johtaa myös Toinen Venäjä -liikettä.

Kasparov on ehdottanut natsien rikoksia selvittäneen Nürnbergin kaltaisen tuomioistuimen perustamista tutkimaan kommunistiajan rikoksia. Oppositiojohtaja on pidätetty useita kertoja mielenosoitusten yhteydessä, viimeksi 18. toukokuuta Moskovassa. Venäjä esti tuolloin Kasparovin matkan Samaraan, jossa tämä aikoo osoittaa Toinen Venäjä -liikkeen mukana mieltään EU:n ja Venäjän huippukokouksen aikana.

EP tukee niitä, jotka kamppailevat demokratian ja oikeusvaltion puolesta

"Garri Kasparovin kutsuminen Euroopan parlamenttiin ilmentää velvollisuuttamme vapaasti valittuina parlamentin jäsenenä tukea kaikkia niitä, jotka työskentelevät demokratian ja oikeusvaltion edistämiseksi Venäjällä ja maailmassa. He ansaitsevat täyden tukemme ja solidaarisuutemme", puhemies Pöttering sanoi. "EP ei ryhdy toimiin ketään vastaan tai vastusta ketään. Meillä on myönteinen lähestymistapa. Olemme demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion puolella", hän jatkoi.

Garri Kasparov: peliä muuttuneilla säännöillä

Kasparov esitti parlamentissa tiukkoja näkemyksiään Venäjän kehityksestä. Hän vertasi shakkia Venäjän uuteen poliittiseen peliin, jossa hänen mukaansa "vastustajat haluavat muuttaa pelisäännöt". Hän ei säästellyt sanojaan puhuessaan ulkoasiainvaliokunnalle Venäjän nykyhallinnosta. Tämä on Kasparovin mukaan heikentänyt demokraattisia toimielimiä ja edistänyt paluuta menneiden aikojen johtaviin eliitteihin ja mädännäisiin tapoihin.

Hän arvioi, että Venäjä ajautuu kriisiin vielä kuluvana vuonna poliittisen eliitin kärhämiä myötä, mikä parantaisi opposition mahdollisuuksia joulukuun parlamenttivaalien ja maaliskuun 2008 presidentinvaalien edellä. Kasparov ilmaisi tavoitteekseen vapaat ja rehelliset vaalit – ja ylipäätään vaalien järjestämisen. Opposition välineinä tulee olla väkivaltaton vastarinta ja perustuslaillisten oikeuksien puolustaminen, hän kertoi.

Kasparov totesi kansalaisyhteiskunnan tuesta: "5000 ihmistä Moskovon kaduilla merkitsee enemmän kuin 100 000 Pariisin kaduilla. Joukkokokouksiin osallistuminen on riskaabelia, poliisi on hyvin julma mielenosoittaja kohtaan. Meille jokainen mielenosoitus on askel kohti demokratiaa".

EU-Venäjä -suhteet

Kasparov arvioi, että EU:n ei tulisi puuttua Venäjän sisäisiin asioihin, muttei myöskään tukea Putinia epäsuorasti. "Huhtikuu oli hyvin tärkeä Venäjän opposition kannalta, koska näimme sekä Euroopan parlamentin että eurooppalaisten johtajien omaksuvan hyvin erilaisen suhtautumistavan Venäjään", Kasparov sanoi.

Garri Kasparov: "Euroopan tulee puolustaa sitä mihin se uskoo"

EP:n ulkoasiainvaliokunnan ja suhteista Venäjään vastaavan valtuuskunnan jäsenet tenttasivat Kasparovia 24. toukokuuta Venäjän poliittisesta tilanteesta. Kasparov maalasi synkän kuva nyky-Venäjän tilasta. Yhtenäisen kansallisrintaman johtaja ja entinen shakin maailmanmestari kehotti EU:ta puolustamaan sitä mihin se uskoo. Hän toivotti tervetulleeksi EU:n Samaran huippukokouksessa otettaman tiukan linjan Venäjän suhteen.

Parlamentin Venäjä-valtuuskunnan puheenjohtaja, Hollannin kristillisdemokraattien Ria Oomen-Ruijten ja Saksan sosiaalidemokraattien Klaus Hänsch olivat kiinnostuneita etenkin Kasparovin johtaman "Toinen Venäjä" -koalition suunnitelmista tulevia parlamentti- ja presidentinvaaleja ajatellen. Keitä koalition ehdokkaat tulisivat olemaan? Mikä on Toisen Venäjän ohjelma?

Vaaleja ei farssia

Kasparov alleviivasi, että koalitio tähtäsi tässä vaiheessa ehdokasasettelun ja ohjelman sijaan ensisijaisesti varmistamaan, että vaalit olisivat vapaat ja rehelliset. Entinen shakin maailmanmestari aikoi toimia kampanjan koordinaattorina ja strategikkona.

Ranskan vihreiden Hélène Flautre oli kiinnostunut shakkimestarin näkemyksistä sen suhteen, kuinka parlamentti voisi olla tehokkaampi työssään Venäjän suhteen, päätöslauselmiensa ja valtuuskuntiensa ohella. "Euroopan tulee puolustaa sitä mihin se uskoo", Kasparov korosti ja kiitti EU-maiden johtajia heidän kannotoistaan toukokuuisessa EU:n ja Venäjän huippukokouksessa Samarassa.

Kaasuputkia ja taloussuhteita

Keskustelun kääntyessä Venäjän jäsenyyteen Maailman kauppajärjestö WTO:ssa, Kasparov sanoi, että vaikka hän puoltaa maansa liittymistä, hän ei uskonut, että Venäjän nykyinen hallitus pelaisi järjestön sääntöjen mukaan.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, keskustaoikeiston EPP-ED-ryhmän Jacek Emil Saryusz-Wolski (Puola) kysyi Kasparovilta EU:n ja Venäjän energiasuhteista, Euroopan energiaperuskirjan allekirjoittamisesta ja Gazprom-yhtiön tulevaisuudesta. Tšekkososialistien Libor Rouček oli huolissaan rajoituksista läntisten yhtiöiden investoinneille Venäjän talouden "39 strategisella sektorilla".

EPP-ED:n Jana Hybášková (Tšekki) mukaan Samaran huippukokous näytti, että presidentti Vladimir Putin sai EU:n puhumaan yhdellä äänellä. Hän kysyi Kasparovin näkemyksiä Venäjän kaasuputkihankkeista Unkariin ja Itämeren ali.

Parlamentin täysistunto äänestää näillä näkymin Venäjä-suhteita koskevasta mietinnöstä kesäkuun Strasbourgin täysistunnossa.

Haastattelussa Garri Kasparov

Käytimme tilaisuutta hyväksemme ja esitimme Garri Kasparoville muutaman kysymyksen nyky-Venäjän tilasta. Kuten muutoinkin parlamenttivierailunsa aikana, Kasparov vastasi kysymyksiimme kaartelematta.

Garri Kasparov, allekirjoitatko väittämän siitä, että Venäjä tarvitsee "voimakasta kättä" johtamaan maata?

"Tämä oletus on itsessään virheellinen. Mihin on kirjoitettu, että voimakkaita johtajia ei voida valita demokraattisesti? Vai oletetaanko, että tämä on vain Venäjää koskeva kysymys? Toisen maailmansodan jälkeen monet epäilivät Japanin ja Saksan mahdollisuuksia menestyä demokratioina. Venäjän siirtyminen totalitaarisesta kommunismista vaatii monia voimakkaita käsiä, mutta äänestäjien, Venäjän kansalaisten tulisi valita nuo kädet vapailla ja rehellisillä vaaleilla. Johtaja voi olla tiukka ja samalla reilu, kunnioittaa demokraattisia toimielimiä ja yksilön oikeuksia."

Olet käyttänyt poliittisessa kampanjoinnissasi Venäjällä sekä katuprotesteja että Internetiä. Ilmentääkö tämä epäluottamusta Venäjän federaation poliittisiin elimiin?

"Uskon perustuslakiimme, hallituksemme sen sijaan ei. Menemme kaduille ja Internetiin koska poliittiselle oppositiolle tai toisinajattelijoille ei ole virallisia väyliä. Putinin hallintoa arvostelevat kohtaavat kaikenlaisia laillisia ja laittomia esteitä. Oppositio puolueita julistetaan vaalikelvottomiksi tai kielletään. Opposition ehdokkaat ja muut äänet eivät pääse radioaalloille eivätkä painettuun mediaan. Oppositioaktivisteja ahdistellaan, pidätetään ja pahoinpidellään. Tässä ympäristössä jopa paperilla olemassa olevat poliittiset elimet ovat arvottomia."

Tuovatko 2008 presidentinvaalit muutoksen? Aiotko asettua ehdolle? Jos liikkeesi voittaa, mikä sen ensimmäinen siirto tulee olemaan poliittisella shakkilaudalla?

"Ne tuovat muutoksen, mutta tällä hetkellä emme voi tietää, mihin suuntaan muutos vie Venäjää. Tarkoitukseni on nyt toimia ikään kuin välittäjänä tässä suuressa koalitiossa, jota kutsumme nimellä "Toinen Venäjä". Taustani vuoksi – koska tulen politiikan ulkopuolelta, mutta olen aina edustanut maatani – olen ainutlaatuisessa asemassa auttaakseni näin moninaista koalitiota pysymään yhdessä monista ideologisista eroistamme huolimatta. Sen vuoksi olen jättänyt henkilökohtaiset kunnianhimoni sivuun.

Esitämme tänä kesänä ohjelman, jota mahdolliset ehdokkaamme tukevat. Yritämme järjestää myöhemmin tänä vuonna ikään kuin esivaalit, mikä tulee olemaan vaikeaa näissä olosuhteissa, hallituksen painostaessa voimakkaasti toimintaamme. On tärkeää, että pysymme yhdessä yhtenäisenä demokraattisena rintamana, mikäli tulevat kamppailut Kremlissä johtavat romahdukseen. Jos näin käy, Toisen Venäjän kaltainen uskottava ja riippumaton ryhmä on valmis täyttämään valtatyhjiön.

Meidän ensisijainen ja ainoa tavoitteemme tällä hetkellä on rehelliset ja avoimet vaalit. Jos joku liikkeestämme nousee valtaan, hänen omat käsityksensä ja kokemuksensa tulevat johtamaan häntä. Olemme kuitenkin kaikki yhtä mieltä siitä, että vahvojen demokraattisten toimielinten rakentaminen on tärkeämpää kuin eromme sosiaalisten ja taloudellisten kysymysten suhteen. Ilman todellista demokratiaa me kaikki kärsimme."

Toit kampanjasi tänään Euroopan parlamenttiin. Mitä EU ja EP voivat tehdä suhteissaan Venäjään?

"Pyydämme teiltä pikemminkin rehellisyyttä kuin toimintaa. Älkää antako Putinille demokraattisia kannuksia joita hän ei ole lainkaan ansainnut. Älkää vastaanotako häntä ja hänen liittolaisiaan demokraattisesti tasa-arvoisina. Nouskaa vastustamaan autoritaarisuutta sen sijaan että siunaatte sen hiljaisuudellanne.

Kukaan ei kiellä kaupanteon tarvetta Venäjän kanssa. EU käy kauppaa myös Kiinan kanssa. Mutta te ette

tarjoa Kiinan johdolle demokraattisen toveruuden tunnusmerkkejä samalla lailla kuin Putinille. Venäjän valtion kontrolloima televisio uutisoi jokaisen huippukokouksen ja kokouksen tavalla, joka vie uskottavuutta demokratiaa ajavalta oppositiolta, jonka jäsen olen. He sanovat 'Katso, Euroopan johtajat ottavat Putinin vastaan ja kohtelevat häntä tasaveroisena. Hänkin on demokraatti'.

Ajatus siitä, että myönnytyspolitiikka saisi Putinin Venäjän ihmisoikeuksien puolelle on menettänyt uskottavuutensa. Kreml pitää jokaista myönnytystä merkinä siitä, että se voi mennä pidemmälle arvostelun murtaamisessa ja demokraattisten rakenteiden murskaamisessa. Jos olet sitä mieltä, että demokraattisella Venäjällä on väliä, on korkea aika sanoa se ääneen", Kasparov alleviivasi.